

Sørum-Speilet

Nummer 5 – 2011 – 17. årgang

VÅR IDENTITET

Blaker og Sørum Historielag imøteser konstitueringen av det nye kommunestyret med stor forventning. Hvilke verdier ønsker de folkevalgte å ivareta? *Lederens spalte* - **side 2**

GOD JUL!

Før i tiden kunne de som hadde råd og anledning til hestehold, sæle på Blakken eller Svarta og ta en kjøretur til mølleren, smeden eller skomakeren, mens andre måtte bruke beina eller kjelken... Les mer om juleforberedelser i gamle dager - **side 4**

ASBJØRNSEN-JUBILEUM I GJERDRUM KULTURHUS 15. JANUAR 2012

Peter Christen Asbjørnsen var Christiania-gutt, sønn av en glassmester som ikke maktet husleien i Dronningens gate og måtte flytte med familien til fattigstrøkene i Grønlandsleret. Hans opphold på Børke i Sørum fikk stor betydning - **side 6**

SLEKTNINGER AV HENRIK WERGELAND I SØRUM

Henrik Wergeland er et av de navn som lyser sterkest i Norges historie. Han tilhørte en slekt som har fostret mange personer som har gjort seg bemerket, men de andre medlemmene av slekta har kommet litt i skyggen av Henrik - **side 8**

HISTORIELAGETS KALENDER FOR 2012

Tradisjonen tro har kalenderen gamle bilder med forskjellige motiver fra bygda. Den kan kjøpes i Blaker Sparebanks kontorer, fra Historielagets medlemmer ved dørsalg, på stands rundt om i bygda, og på bokmessen i Bingsfosshallen 17.-18.12. Fin julegave! Prisen er som før kr. 50 - **side 18**

JULETILBUD PÅ MANGE GODE BØKER I DESEMBER

Historielaget tilbyr nå flere av sine bøker til sterkt reduserte priser. Bøkene kan kjøpes på stands rundt omkring i bygda, på bokmessen i Bingsfosshallen, og på internett - **side 19**

ELLERS I DETTE NUMMER:

FYHRI JAKTLAGS HISTORIE - ANDRE DEL - SIDE 10

BESØK I NYE NORDLI BARNEHAGE I LØRENFALLET – SIDE 14

EIGHT AMCARS CLUB PÅ JAKT ETTER SKJULT KLENODIUM – SIDE 15

AKTIVITETSKALENDER - SIDE 17

LEDERENS SPALTE

Vår identitet

Det er med stor forventning Blaker og Sørums Historielag imøteser konstitueringen av det nye kommunestyret i Sørums. Forandringene blir neppe dramatiske sett i lys av

valgresultatet. Allikevel knytter det seg spenning til hvilke verdier de folkevalgte ønsker å ivareta. I den forrige kommunestyreperioden har Historielaget ved flere anledninger løftet frem betydningen av å sikre identitetsmarkører i kommunen, som beboere og besøkende kan identifisere Sørums med.

I foregående periode har Sørums oppnådd herostratisk berømmelse ved riving av en viktig verneverdig bygning som tronet øverst i kommunens kulturminnevernplan. At dette skjedde i brytningene mellom jordvern og bygningsvern viser kompleksiteten i de politiske føringer i et vekstområde som Romerike. Sørums er ikke alene om de vanskelige valgene, som dessverre altfor ofte kommer ut til fordel for kortsiktige investeringer.

Sørums befolkning begynner så smått å merke at konsekvensene av hovedflyplassen på Gardermoen biter. I disse dager er det igjen Frogner og Lindeberg som blir utsatt for utviklingens kvern. Anleggsstart for ny jernbanestasjon er nær forestående. Vår bekymring er at anlegget ikke ivaretar de hensyn som vil sikre Frogners funksjonalitet og identitet. Landskapet rundt er bølgende vakkert. Forbi Frogner gamle kirke fører Pilegrimsleden til Nidaros. Kirken selv skjuler 1000-årig historie i sine murer.

Hva betyr det for vårt nye kommunestyre? Frogner gamle stasjon er et tidsbillede fra åpningen av Norsk Hovedjernbane 1. september 1854.

Jernbaneundergangens murer ble reist i 1865. Frogner sentrum utviklet seg rundt stasjonen. Nå er det for trangt. Tar vi oss tid og råd til å verne om historien ved å sikre viktige identitetsmarkører i bygninger og i landskap?

Blaker og Sørums Historielag har bidratt betydelig til utarbeidelsen av Sørums kulturminnevernplan. Signaler fra forrige periodes kommunepolitikere

indikerer at planen er for omfattende. Verdiene blir borte i detaljene. Kunne det være en oppgave i innværende periode å kvalitetssikre denne planen? Bør planen fremheve de kulturminnene Sørums absolutt ikke kan tillate seg å fjerne uten å komme i ytterligere miskreditt i nasjonale kulturkretser?

Med sine små midler arbeider Blaker og Sørums Historielag for bevaring og utvikling av Vølneberg gamle skole. Vårt håp er å kunne utvikle dagens tilfang videre til å bli en skolehistorisk samling med arbeidsstue for barneskolene i samarbeid med Vølneberg Vel, Vevringen og landbruket. Høyt på ønskelisten er å få tilstrekkelig rom til å gjøre Vølneberg skole med landbruksredskapsamlingen tilgjengelig for flere brukere og besøkende.

Slora Mølle har historielaget i de senere årene klart å reise fra asken. Lokale ildsjeler slutter opp om oppgaven i Slora Møllens Venner, og arbeider sent og tidlig for å sikre denne identitetsmarkøren som en dokumentasjon på bygdesamfunnets slit og strev i verdiskaping for egen utvikling. Tidsbilledet historielaget er iferd med å gjenskape på Slora er avhengig av kommunepolitikernes forståelse for samfunnsverdien i kulturminnene. Vårt håp er at det nye kommunestyret innehar den forståelsen.

Blaker og Sørums Historielag verdsetter at en betydelig gruppe mennesker er gått sammen om å danne Bingen Lenseminneforening. Av varige identitetsmarkører på Romerike er Bingen Lense den betydeligste. Vi håper våre lokalpolitikere også ser det slik.

Blaker og Sørums Historielag oppfordrer vårt nye kommunestyre til å slutte opp om bygdas kulturminnevernarbeid. Blaker og Sørums Historielag vil alltid være beredt til å bistå.

Dag Winding-Sørensen

**GOD JUL OG GODT NYTT ÅR
ØNSKES ALLE VÅRE LESERE!**

ODD SKULLERUD TIL MINNE

En stor kulturpersonlighet har gått bort

Det var med sorg vi mottok budskapet om Odd Skulleruds bortgang. Han var født 4. mars 1919, og døde etter et kort sykeleie 31. oktober 2011. Han ble gravlagt ved Blaker kirke 10. november under stor deltagelse, både i kirken og i minnesamværet på Blaker Skanse. Mange hedret hans minne med gode ord og vakre kranser og blomster.

Odd Skullerud ble tildelt Kongens fortjenestemedalje i sølv den 2. april 2009. Det var Blaker og Sørums historielag som anbefalte hedersbevisningen for hans brede samfunnsengasjement. Ordfører Hans

Marius Johnsen foresto utdelingen på vegne av Kong Harald V, med påfølgende audiens for H.M.K. på Slottet.

Gjennom 80 år har Odd Skullerud fulgt lokal-samfunnet i Blaker med årvåkne sanser, og var som et levende leksikon. Allerede som 10-åring begynte han å lese lokalaviser, en riksavis, ukeblader og barnebøker. Fra 15-års alder var det like mye lesing av voksenlitteratur som barne- og ungdoms-bøker. Som 18-åring sendte han sitt første referat av en fotballkamp til Indre Akershus Blad, og ble straks korrespondent for avisa med idrettsstoff som spesialitet, unntatt i krigsårene. Under okkupasjonen tok han korrespondansekurs i journalistikk ved NKS.

Som 17-åring fikk Odd Skullerud sitt første tillitsverv i Blaker Idrettslag. Fra 1939 var han sekretær i styret. Han var aktivt medvirkende til sammenslutningen av Blaker Idrettslag og Fjuk Sportsklubb 1. januar 1951. Nylig overleverte han sin samling av alle artikler om Blaker Idrettslag fra avisene til idrettslaget. En slik samling er det få andre organisasjoner som har.

I 1953 ble Odd Skullerud valgt til leder i Blaker kommunale ungdoms- og idrettsutvalg, et verv han hadde i ti år, også etter kommunesammenslutningen i 1962. Hans viktigste innsats i denne perioden var byggingen av travbane/idrettsanlegg og samfunnshus på Bruvollen i Blaker. Han ble et selvfølgelig medlem av representantskapet i Blaker Samfunnshus AL.

I mai 1956 ble Odd Skullerud ansatt i Blaker kommune, og var tilknyttet ligningskontoret ut 1959. Fra 1. januar 1960 ble han konstituert som

forretningsfører i Blaker trygdekasse. I 1961/1962 var han formannsskapssekretær i Blaker/Sørums kommunestyre. Ved sammenslåingen av Blaker og Sørums kommuner ble han avdelingsleder i pensjonsavdelingen ved Sørums trygdekontor. Denne stillingen hadde han til pensjonsalder 67 år i 1986.

Ved siden av sitt engasjement i Blakeridretten, har Odd Skullerud det meste av sitt voksne liv vært medlem av bygdas historielag. Etter at historielagene i Blaker og Sørums ble slått sammen 27. april 1970, satt Odd Skullerud i en tiårs periode fra 1977 til 1986 som sekretær for historielaget. Han har aktivt bidratt med lokalhistoriske artikler, både i lokalpressen, i medlemsbladet for Romerike historielag, Skytillen, i Årbok for Romerike historielag og ikke minst i medlemsbladet Sørums-Speilet fra 1994.

Odd Skullerud var også meget engasjert i alt som foregikk på og rundt Blaker Skanse. Han var med på å starte Blaker Skanses Venner, satt i interimstyret da BSV ble stiftet 19. mars 1998, og ble Blaker Skanses Venners første æresmedlem.

Høgskolen flyttet fra Blaker i 2003, også butikkene, postkontoret og banken la ned sin virksomhet der. Nytt liv trengtes i Blaker, derfor ble Blaker Utvikling AS startet. Og firmaets største private eier ble Odd Skullerud. Han møtte på alle generalforsamlingene, tok gjerne ordet, og var alltid oppriktig interessert.

I sitt nittiende år deltok Odd Skullerud med liv og lyst i Slora Mølles Venners første møllefest på Skytterhuset i Blaker. Der foredro han levende om anskaffelsen og nytten av gårdskverna på Nordal, som han brukte frem til krigen. Historielaget har nå denne kverna i full bruk på Slora Mølle, til alles glede.

Odd Skullerud bodde hele livet på garden Nordal i Blaker, sammen med sin bror Per. Han overtok garden allerede som 20-åring etter farens død, og nedla mye arbeid i å forme et fint hageanlegg. Etter at Per gikk bort i 2006, fikk han bygget nytt praktisk hus, tilpasset hans funksjonsbehov. Mange fra bygda har blitt kjent med den vennlige gjestfriheten som rådet i hans hjem. Han var alltid takknemlig for Sørums kommunes omsorg. Og Hans Ryens aktive assistanse helt til det siste, ga ham trygghet og ro.

Odd Skullerud ble høyt verdsatt og blir dypt savnet. En kjempe er gått bort. Vi vil alltid minnes ham med glede!

Vi lyser fred over hans minne.

**Blaker og Sørums Historielag
v/Dag Winding-Sørensen**

FORBEREDELSE OG FEIRING AV JULEHØYTIDEN I GAMLE DAGER

Før i tiden kunne de som hadde råd og anledning til hestehold, sæle på Blakken eller Svarta og ta en kjøretur til mølleren,

smeden eller skomakeren. De som av en eller annen grunn ikke hadde hestekrefter å områ seg med, måtte bruke beina og kjelken som eneste hjelp.

En tur på fem kilometer med hest kunne ta rundt en time, alt avhengig av vær og føre, mens stakkaren som måtte bruke beina, ofte måtte regne med at hele dagen gikk med til ærendet om destinasjonen lå slik til. Det sier seg selv at det var viktig med god planlegging i forkant av disse nødvendige utflyktene. Den aller største gleden var nok de gode samtalene som de aller fleste tok seg tid til når de var ved målet, hos mølleren, smeden eller skomakeren.

Forberedelser

Tidlig i november begynte forberedelsene til julen og det kommende året. Alt skulle gjøres grundig. Med en verdifull husholdningsartikkel, hjemmelaget såpe, skulle huset vaskes ned, ja, fjøs og stall også. På gårdene ble det samlet opp steke- og kokefett fra kjøkkenet gjennom hele året, til tiden var inne for å koke såpe. Tradisjonelt skulle såpen lages av dette fett, kombinert med en alkalisk oppløsning laget av vann blandet med aske fra treverk. De største gårdene hadde sågar egne såpekokere som hadde hardt arbeid over illeluktende gryter.

Hver og en hadde sine bestemte arbeidsoppgaver. Selv på de minste gårder og husmannsplasser bodde det tjenestefolk som jobbet tillitsfullt for kost og losji. Lenge ble det holdt god hevd på omstopping av sengemadrasser før jul, såkalte bomster. Brukte striesekker ble etter hvert erstattet av mykt lin. Trekkene av lin ble stappet rikelig med høy, et arbeid ungene frydet seg over å få være med på. De tykke, gode madrassene var reneste julegleden.

Slakting

Det rådet en underlig stemning i et barnesinn når Karl slakter kom traskende inn på tunet. Alle visste at morgendagen ville være uten grise grynt eller sauebrek. Karl bar ei skreppe på den ene aksla og en klubbe som dinglet på den andre. Slakting var ikke så humant i gamle dager, men det var den gang. Straks etter at grisen hadde fått dødens spiker klubbet midt i pannen, ble den åpnet i halsen for blodtapping. Dramatisk var det, men de som skulle røre i blodet måtte bite tennene sammen. Blodet ble brukt til blodklubb og blodpølser. Innvoller og tarmer ble rensset ut av kroppen, og intet gikk til spille. Tarmene ble omhyggelig skylt før de skulle gjøre annen nytte. Det var en ufyselig dunst mens dette sto på. Glemte var det i det øyeblikket tennene satt i de deilige pølsene. Mange røyket pølsene, og hang dem til tørk oppunder taket.

Slaktekjøtt ble lagt i store eiketønner som på forhånd var fylt med saltlake. For å være helt sikker på at vannet var salt nok kunne en stikke en spiker gjennom en potet. Om poteten fløt opp, kunne en være sikker på at kjøttet ikke ble ødelagt. For å konservere kjøttet den gangen var salting og tørking de mest brukte metodene. Etter et helt år med mager kost skulle delikatesser tilberedes etter alle kunstens regler. Da som nå var julen den tid på året da god mat skulle nytes. Ribbe i øst, pinnekjøtt i vest, lutefisk i nord, og torsk i sør. Til stor glede nytes landsdelenes tradisjoner omhverandre i dag.

En historie, som sies å være sann, hører med:

En guttunge fikk vite at det skulle være slakting på bua en kveld. Han gikk ned til bua og la seg under den. Etter en tids venting kom de med den første sauen. Det var to karer som sto for slaktinga. Gutten forholdt seg i ro da den første sauen skulle til pers. Sau nummer to forlot også denne verden uten at gutten under bugolvet så mye som leet på en finger.

Men så kom de med væren! Nå var tiden inne for ham som lå under bua. Han la seg godt til rette under «henrettelsesstedet». Slakterne gjorde seg klare med øks og kniv. Væren «ba sin siste bønn»! Øksa ble løftet, og i det den skulle til å suse ned mot pannebrasken på væren, hørte de til sin store forskrekkelse en forskremt og mekrende røst: «Ikke drep meg, ikke drep meg»! Med redsel i blikket og noen lite velvalgte ord for anledningen, slapp de kniv

og øks, og fór på dør. Væren ristet litt på sitt store hode, men la også på flukt etter å ha fått summet seg litt, og glad fordi den hadde fått forlenget livet. Under bua lå det en guttunge som holdt på å forgå av latter.

Karimesse

Etter slaktingen, ved Karimesse 25. november, var det tid for lysdypping. Fåretalg ga best og penest resultat, og ble gjerne blandet med litt oksetalg for å hindre drypping. Først ble talgen sortert og rensset, så hakket og smeltet i vannbad. Sakte, men sikkert, dypp for dypp, tok lysene form. Lange, rette lys, juletrelys, helligetrekongerslys og julekveldslys. Julekveldslyset var til å bli klok av: Brant det lenge og jevnt, hadde folket liv og lykke i vente. Men blafret flammen svak og ustadig, var sorg på veg til gards. Med slik en skjebnetro på lyskvaliteten, er det ikke rart at de gamle gjorde seg flid ved Karimesse.

Brødet var ikke mindre betydningsfylt enn kjøtt og fisk. Brød ble bakt i store mengder før jul, for mange munner skulle mettes i mange hviledager. Det var ikke alle som hadde vedkomfyrer eller bakerovner. Bakstekonene helte sine brød- og kakedeiger i store steketrau og kjørte dem i sine kjerrer til nærmeste baker.

Vedhugging for mange dagers julehøytid var et mesterstykke som krevde sterke krefter. Ungene fikk ofte jobben med å bære veden i hus. I store hus var det flere ovner som skulle varme mange rom. På julekvelden, om formiddagen, fikk dyra en ekstra dott med fint høy, litt godt mel eller havre. Kornnekene lå ferdige og skulle på plass klokka 12. Inne ventet husmora med mat og dram. Vertskap og tjenestefolk forsynte seg av sylte, kjøtttrull, tunge, kaku, surbrød og øl.

Kirkegang og klokkeklang

Det var ikke alle som kom seg til kirken julekvelden, men ble stående i tunet hjemme og lytte til kirkeklokkenes kiming. Det var en salig høytidsstund.

LEDESTJERNE

Av Einar Skjæraasen

Vi roper i denne natten:
Gi oss en vei å gå.
Gi oss ennå en stjerne
å feste øynene på.

Gi oss ennå et hjerte,
ikke av vest eller øst,
gi oss et hjerte som favner
all verden – og grenseløst.

Gi oss ennå å gråte
over vårt mørke sted.
Gi oss igjen å høre:
Fred over jorden. Fred!

Gi oss ennå å bryte
opp som de vise menn.
Gi oss i natt en stjerne,
og gi oss å følge den.

Vera Braathen

EVENTYRLIG I GJERDRUM

KULTURHUS 15. JANUAR 2012

Peter Christen Asbjørnsen var Christiania-gutt, sønn av en glassmester som ikke maktet husleien i Dronningens gate og måtte flytte med familien til fattigstrøkene i Grønlands-leret. Asbjørnsens intellektuelle legning gav ham pågangsmot til å fullføre examen artium på tross av fattigdommen og fornedrelsen

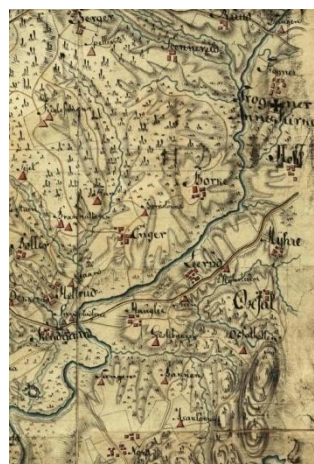
som preget ham. For å komme videre i den utdanning han strebet etter, reiste han 22 år gammel ut for å tjene til livets opphold. Tidlig i 1834 fikk han huslærerstilling på Børke i Sørum. "Elevene som Asbjørnsen hadde på Børke, må ha vært de to yngste barna til Kari Børke – Anne 13 år og Nils nær 18 år" skriver Olaf Børke i "Børke-Ættens Saga". Tiden i Sørum brukte Asbjørnsen godt. Ved siden av undervisningen hadde han studieplass ved Kongelig Fredriks Universitet i Christiania. Han vandret flere ganger til byen for å låne nye bøker på univertetsbiblioteket, ikke bare til seg selv, men også for proprietæren Ole Gulbrandsen som var en av bygdas fremste og innvalgt i det føste formannskapet i Sørum i 1837. Under disse vandringene ble han godt kjent med plankekjørerene og deres råde miljø. I Sørum fikk Asbjørnsen kontakter i alle sosiale lag, og observerte skarpt. Fra barnsben av hadde han sansen for folkesagn og historier som vanket i arbeidermiljøet i Christiania. I Sørum kom han nærmere folketradisjonene og interessen vokste. Sjølfolket på de to Børke-gardene bar alle på folkeminner. På den ene satt enken Kari Eriksdatter som delte folketradisjon med ham. På den andre var Ole Gulbrandsen som og hadde sans for folketradisjonen som han hadde fått fra husmenn i barndomshjemmet på Nordby i Skedsmo.

Asbjørnsen var trinn, rund og jovial og hadde lett for å skape kontakt. De kondisjonerte moret seg over ham som var så glad i god mat og godt drikke. Småkårsfolket fikk raskt tillit til ham, og åpnet seg gjerne. Hos godseieren på Refsum, Engebret Refsum, forsynte han seg så godt av den hjemmelagede akevitt at det gikk gjetord.

Tiden i Sørum la ganske sikkert grunnen for P.Chr. Asbjørnsens videre utvikling som landets

ubestridte eventyrkonge. I sinne rammefortellinger til folkesagn og huldreevetyr er det ofte romeriskskandskap han beskriver, som i Berte Tuppenhaugs fortellinger. Han hadde vært hos lensmannen Paul Wennevold som nettopp var flyttet fra Nordli til Presterud, nabogården til Refsum. Asbjørnsen hadde forsynt seg godt før han la iveri og beskriver en sen skitur gjennom Sørums snedekte februar-landskap. Han beskriver landskapet slik det er fra Presterud, vestover forbi Øvre Vilberg, syd for Ulverud og Store Gran og ned mot sundet ved Nedre Hekseberg.

I dette landskapet lå spiren til norske huldreeventyr og folkesagn. I dette landskapet foregår det en rivende utvikling idag. Allerede i 1854 krysset landets første hovedbane Asbjørnsens skispor. Senere kom flere veier, så vår første motorvei E6, derefter Gardermobanen i kjølvannet av ny hovedflyplass. Med all denne infrastrukturen følger en tilflytting som mangler sidestykke. Skal denne utviklingen være til gagn tror vi i Blaker og Sørum Historielag at vi må gi utviklingen tilhørighet og identitet. Derfor arbeider historielaget med å fremme kunnskapen om og forståelsen for P.Chr. Asbjørnsens forhold til Romerike. Det vil gi landskapet og menneskene merverdi. Det vil fremme kulturforståelse og landskapsbevaring.

Frogner 1806

inngående. Langs denne stien kan mange av Asbjørnsens mange evner bli synliggjort til glede for alle generasjoner. Går man på nettet til www.asbjornsenselskapet.no finnes en omfattende presentasjon av hva han sto for.

Blaker og Sørum Historielag har kontakt med Bjørn Børke, Orienteringslaget i Frogner IL og Sørum Kulturkontor. Vi planlegger sammen for å etablere en Asbjørnsensti med start og ende på Frogner-stadion med rammefortellingen i Huldreætt som guide, der Asbjørnsen beskriver

naturen på Heksebergfjellet

19. oktober 2010 arrangerte Blaker og Sørum Historielaget en vellykket Asbjørnsen-aften i Frogner

Grendehus med Asbjørnsen-biografen Truls Gjefsen som kåsør. Det førte etterhvert til et samarbeid mellom historielagene i Gjerdrum, Skedsmo og Sørums og med moderorganisasjonen Romerike Historielag for å markere P.Chr. Asbjørnsens 200 års jubileum for hans fødsel søndag 15. januar 2012.

Arrangementet finner sted i Gjerdrum Kulturhus, der mange aspekter ved eventyrkongen skal løftes fram. Arrangementet er gratis, og det er mange avdelinger med rullerende program. Truls Gjefsen vil utdype sine biografiske betraktninger om Asbjørnsen i et nytt kåseri. Magnar Osland lager et eget program for herregårdsmusikk og Gjerdrum Barneteater dramatiserer eventyrene. Det vil være en egen eventyrkrok med høytlesning for barn og voksne. Dere blir kjent med Asbjørnsen som gourmet – han laget en egen kokebok i konkurranse med Eilert Sundt. Han var en av landets første forstmenn og vi viser hans fremme av bærekraftig skogbruk men også naturvern. Med sine jakt og friluftinteresser ble han utnevnt til Den norske Turistforenings første æresmedlem i 1870. Han var en selskapsløve av rang og omga seg med musikk og teater. Ivo Caprinos eventyrfilmer vil rulle over lerretet. Arrangementet begynner kl 13 og varer til kl 19 med åpen restaurant hele tiden. I tillegg er meget litteratur om og av Asbjørnsen der for dere å bli kjent med eller kjøpe.

Med dette arrangementet vil Blaker og Sørums Historielag bygge videre på Asbjørnsen-tradisjonen rundt Heksebergfjellet, gi Sørums generelt, men Frogner spesielt et forhold til denne store begavelsen i identitet med hans virke. 200-års jubileumet for Peter Christen Asbjørnsens fødsel kan legge grunnlag for mange aktiviteter i interessefeltene for skoler eller amatørteatergrupper, pensjonistforeninger, folkeakademiet, kunstnere, Lions, kunstforeninger, bygdekvinnelag, bondelag, velforeninger, naturvernforeninger, jakt- og fiskeforeninger, DKS (den kulturelle skolesekken) og Rotary for å nevne noen.

Asbjørnsens mange "attributter" egner seg for utflukter, studiegrupper, kåserier, diskusjoner, sang, musikk, konserter, kokkelering, teater og illustrasjoner eller fotografering, skogsdrift, jakt, fluefiske og naturvern. Dette kan være med å sette kulør på bygda." Skal du være med, så heng på", sa Espen Askeladd.

Dag Winding-Sørensen

GAMMELT GRAVMINNE PÅ FROGNER KIRKEGÅRD

Det eldste gravminnet på Frogner kirkegård er et jernkors påført navnet **Berthe Marie Larsdatter Semmerud**, født 18. juni 1811, død 10. juni 1874. Det er ingen annen markering på gravstøtten etter 1874, så det har fått stå i fred siden dette årstallet.

Folketellingen i 1865 finner henne som gardkone på Semmerud, oppgitt alder er 56 år. Hun er født i

Nittedal.

Hennes mann Johan Låke er bare 40 år, født i Skedsmo. Oppgitte barn er Anton 22 år og Johan 19 år.

Det viser seg ved nærmere undersøkelse at sønnene Anton og Johan er fra Bertes tidligere ekteskap med Ola Andersen. I 1850 er det skifte etter Ola

Andersen, hvor barna Lars, Anton og Johan er nevnt.

Ola Andersen Skytta kjøper Semmerud ved kongelig skjøte i 1831. Så både Ola og Berte kommer nok fra Nittedal ved det tidspunktet. Berte fikk etterslekt på Brådal i Gjerdrum.

Per Otto Asak

BLAKER OG SØRUM HISTORIELAG

ble stiftet i 1970 ved sammenslåing av Blaker historielag og Sørums historielag, og er tilsluttet Romerike historielag og Landslaget for lokalhistorie.

Som medlem får du 4 ganger i året tilsendt medlemsbladet Skytilen med lokalhistorisk stoff fra hele Romerike, i tillegg til medlemsbladet Sørums-Speilet med artikler fra Sørums.

Medlemskontingent for 2011 er kr. 200,- pr. år.

Postadresse: Blaker og Sørums Historielag, Postboks 72, 1921 SØRUMSAND

Bankkontonr: 1321.08.05189

Hjemmeside: www.sorum.historielag.no

Vi vil gjerne ha nye medlemmer. Ta kontakt med leder Dag Winding-Sørensen på epost iwind@online.no, eller gå inn på 'Kontakt-oss' på vår hjemmeside.

SLEKTNINGER AV HENRIK WERGELAND MED TILKNYTNING TIL SØRUM

Henrik Wergeland er et av de navn som lyser sterkest i norgeshistorien. Han tilhørte en slekt som har fostret mange personer som har gjort seg bemerket, men de andre medlemmene av slekta har kommet litt i skyggen av Henrik. Her vil jeg presentere to fra Wergeland-slekta som hadde tilknytning til Sørum.

Henrik Wergeland hadde tre brødre og en søster, og en av brødrene, Harald Titus Alexis Wergeland var bonde på Vestre Bingen i Sørum fra 1850 til 1861. Jan Erik Horgen har skrevet om Harald Wergeland som eier av Bingen i Sørum Bygdebok b.2 (s. 392-93), og dette er hovedkilden for det jeg skriver om ham her.

Bingen ca 1905. Foto: Sørum Bygdebok, bind 2, side 395

Harald T. A. Wergeland var født i Eidsvoll i 1811, og han var gift med Hermana Mariane Thorp, født i Jevnaker i 1820. Harald Wergeland var utdannet jurist, men helt fra barneårene hadde han vært veldig opptatt av naturen, og da han ble voksen, var det landbruket som interesserte ham mest. Med hjelp fra faren, Nicolai Wergeland fikk han kjøpt flere gardar. Wergeland hadde både Hilleren i Ullensaker og Kjernsmo i Nes før familien kom til Bingen. På Bingen etterlot Wergeland-familien seg minner som Wergelandsbjørka, ei stor bjørk på gardstunet som ble ødelagt da hovedbygningen brant i 1973, og Wergelandshaugen, en haug på jordet sør for gardstunet.

Harald Wergeland fikk imidlertid problemer med å livnære seg som bonde, og i 1861 flyttet familien til Kristiania der han fikk en stilling i revisjonsdepartementet. Som bonde var Harald Wergeland

opptatt av det nye i tida. Han skrev artikler om nyheter i landbruket, bl.a. om maisdyrking, potetsorter og nye redskaper som f.eks. valseharva. Han var også interessert i kvegavl og deltok med ei ku på det første dyrskuet i Akershus. Dette dyrskuet som ble holdt på Nordli i Sørum, ble imidlertid en fiasko da Wergelands ku var den eneste som ble stilt ut.

I boka Sørum Herred, bind 2, 1961 er det en lang artikkel om målet i Sørum skrevet av Sigurd Kolsrud. Der finner en også målprøver fra det gamle bygdemålet. Ei regle som er tatt med der, viser at Harald Wergeland må ha vært en kjent person i bygda for 150 år siden.

Å er e får en dunn'er
sa Fogt på Lunner
dæ va bare en smæll
sa 'n Rasmus Wæll
Je hører ingen ting'en
sa Værgelann i Bing'en.
Lat åss bare ta det roli
sa-a Åsgar på Noli.

Mens Harald og Hermana Mariane bodde i Sørum, fikk de sønnen Jens Nicolai Hagbart, og i det følgende vil jeg i noe forkortet form gjengi en artikkel av Jakob Vaage som står i Norsk biografisk leksikon bind 18, 1977.

Jens Nicolai Hagbart Wergeland var født i Sørum i 1854, og han hadde sine første barneår i Sørum. Han var gift med Ragna Nordbye, f. 1859 på Haugrim i Aurskog. Hun var datter av proprietær Ole Halvorsen Nordbye og Bolette Sofie f. Heyerdahl. Jens Wergeland tok juridisk embedseksamen i 1880, og fra 1883 var han sekretær i revisjonsdepartementet (samme departement som faren var ansatt i).

Det er ikke på grunn av sine meritter som jurist og departementsansatt at Jens Wergeland har fått en plass i Norsk biografisk leksikon. Det var innen idretten han gjorde den innsatsen han seinere er blitt husket for.

Jens Wergeland ble tidlig interessert i idrett og friluftsliv, og han foretok lange vandringer på jakt og fisketurer. Men ellers var det særlig skøyte- og skiløping Wergeland interesserte seg for. Han var blant de ivrigste skøyteløperne på isen utenfor

Akershus festning i 1870- og 80-årene da Aksel Paulsen hadde sin storhetstid, og han ble snart knyttet til den faste stab av funksjonærer ved skøyteløpene, og noe seinere ved skirennene i hovedstaden.

I 1886 var Wergeland med og stiftet Christiania Skiløberforening, og han var foreningens formann i flere år. Foruten å arrangere skirenn fikk han medlemmene med på skiturer om lørdagskveldene til Grøttum i Sørkedalen der de fikk leie rom. Man startet nede i byen, og når de kom til Besserud, ble tyrifaklene tent, og så gikk man ofte med sang fram til bestemmelsesstedet.

Wergeland lot også damer bli medlemmer i foreningen. Det var de første damer i en mannlig skiklubb. Dette skjedde fra 1888, og det var ikke alle som så på den utviklingen med blide øyne. Særlig ble man forarget da også damene fikk bli med til Grøttum, der de hadde sitt eget rom. Dette at damer og herrer overnattet under samme tak, stemte ikke helt med den tids moral og ble møtt med kritikk.

I 1887 arrangerte Jens Wergeland et skirenn ved Sognsvann. Der møtte noen skiløpere fram med to staver. Men de ble nektet å bruke begge stavene. En stav, som alltid hadde vært det vanlige under langrenn, ble også det eneste tillatte i dette rennet. Men hendelsen fikk likevel betydning, for 14 dager seinere, under årets Huseby-renn fikk deltagerne for første gang lov til å bruke to staver.

1892 var det første året en norsk skiløpertropp dro utenlands. Ferden gikk til Stockholm, og det var Jens Wergeland som fikk æren av å følge med den 22 mann sterke troppen som leder og dommer. Som følge av dette skirennet ble svenskenes store skiforening "Skidfrämjandet" stiftet.

I 1891 ble Jens Wergeland redaktør av "Norsk Idrætsblad". Han sørget for en ny "Schwung" over bladet, bl.a. ved å benytte fotografier. Idretten var på denne tida i en vekstperiode, og Norsk Idrætsblad spilte en betydelig rolle for utviklingen. Wergelands referater fra stevner var saklige, men samtidig var de livlig skildret. Han var blant de første journalister som foruten å referere et stevne, også vurderte det, kom med saklige innvendinger når det var nødvendig, og påpekte nye måter å gjøre stevnene så tiltrekkende som mulig for publikum. Ofte kunne det føre til

skarpe motsigelser fra arrangørene som kjente seg tråkket på tærne, men alt dette skapte liv, interesse og diskusjon, noe som idretten dro nytte av. Han var redaktør av Norsk Idrætsblad fram til 1907. Seinere skrev han i bladet Sport, og han var en flittig bidragsyter i Morgenbladet helt fram til 1916.

Jens Wergeland hadde også en lyrisk åre som kunne trylle fram de sære stemninger man gripes av i skog og på vidde. I Norsk Idrætsblad skrev han lange føljetonger om livet på landsbygda og i fjellgrendene. Han hadde en egen evne til å finne fram til originale typer og beskrive dem på en treffende måte. Han eide også en utpreget humoristisk sans som kom fram i hans jakt- og fiskehistorier. Hans livfulle skildringer av livet på fjordisen før isbryteren "Mjølner" satte en stopper for det, hører med til det beste han har skrevet. Han skrev også biografiske artikler om kjente menn innen idrett, jakt og friluftsliv.

Jens Wergeland gav ut tre bøker. I 1896 kom *Fra skogsmarken. Skildringer fra jægerlivet og fiskerlivet*. I 1905 kom *Majorens fiskerhistorier*, og i 1909 kom *Over skog og vidde*. Jens Wergeland døde i 1917.

Om Jens Nicolai Hagbart Wergeland følte noen tilknytning til Sørnum som voksen, vet jeg ikke, men han var altså født her, og han hadde de første barneåra på Bingen.

Personene som er nevnt i den siterte regla på sørnumsmål er følgende:

Fogt på Lunner: Dyrlege Johan David Voigt som eide Lunder fra 1838-1863. Han var ordfører i Sørnum 1842-1845.

Rasmus Wæll: Rasmus Holmsen Heyerdahl som eide Val fra 1841-1892.

Værgelann i Bing'en: Harald Wergeland.

Åsgard på Noli: Gabriel Nilsen Aasgaard som eide Nordli fra 1850-1885. Han var ordfører i Sørnum 1850, 1852-1863 og 1866-1877.

I kommende nummer av Sørnum-Speilet vil vi presentere flere personer som har gjort seg gjeldende i sin samtid, og har hatt tilknytning til Sørnum.

Asbjørn Langeland

FYHRI JAKTLAGS HISTORIE

I forrige nummer ble første del av jaktlagets historie presentert, nedskrevet av Jan Ole Dahl, Trygve Sæther og Kåre Bøhler til 80-års-jubiléet i 2009. Her følger siste del.

Fra elgjakta i 1920: Johan Flaen og Kristan Sæther.

Jaktleder og hans ansvar

Hans Fyhri og Ole Flaen hadde nok noe enklere oppgaver enn i dag. Enhver jeger måtte selv stå til ansvar for sine handlinger. Svært få formaliteter, om noen, gjorde det enkelt å lede laget. Utover på 1960-tallet økte arbeidsmengden. Større kvoter, og etter hvert oppdelt kvote og mer byråkrati, medførte større press på lederen. Kanskje var dette grunnen til at Ole ga seg som leder allerede i 1971.

Begrepet "Jaktleder" dukker første gang opp i lover og regler i 1989 gjennom ny "Forskrift om forvaltning av hjortevilt". Her framkommer at alle lag som vil drive jakt på hjortevilt, skal ha en ansvarlig jaktleder.

Etter hvert har jaktleder fått svært utvidet ansvar og oppgaver, som følger:

- Sørge for jaktrett. Dvs søke om jaktrett både hos jaktrettshaver (grunneier) og elgforvaltning (viltnevd eller forvaltningsområde).
- Kontroll av at jegere har bestått årlig skyteprøve og betalt viltrygdavgift.
- Sørge for at laget disponerer ettersøkshund.
- Varsle viltnevd og-/eller forvaltningsområde om hvor lagets slakteplass er.
- Sørge for at alle jegere gis nødvendig informasjon.
- Sørge for at jakten gjennomføres iht lover og regler.
- Sørge for innsending av rapporter.

Årsmøte, styre, protokoll, dokumentasjon

Vår første dokumentasjon finner vi i hyttedeboka fra Gravdalshytta, eller Fyhrihytta, som vi kaller den i dag. De første notatene er trolig skrevet i 1957. Her er det skrevet om oppstarten, og de fleste jegerne har skrevet om sin deltagelse fra de startet til 1957. Så er det skrevet fra 30-årsfesten i 1959, fra jakta 1960, 1961 og 1962.

Det neste vi har funnet er ei kladderbok med et referat fra et møte 12. november 1971. Av agendaen for dette møtet ser vi at det må kunne sidestilles med et årsmøte. På dette møtet trakk Ole Flaen seg som formann, og Arne Sæther ble valgt som hans etterfølger. Videre ble det på møtet valgt en jaktkomite og en festkomite. Det er grunn til å tro at formannen og jaktkomiteen utgjorde forløperen til et styre. I samme bok er det svært kortfattet referert fra et møte 21. august 1973. Her refereres gjenvalg til neste årsmøte uten å beskrive hvem eller i hvilke funksjoner. Videre finner vi begrepet "...det sittende styret", at Kåre Sæther er valgt til kasserer og hvem som inngår i festkomiteen.

Vi har funnet en "Regnskapsbok" som viser regnskapene fom 1973 og utover. I perioden 1974 til 1988 har vi Hans Imshaugs notater over felt elg. Her framgår, dato, skytter, hva som er felt, stort sett fellingssted og for enkelte også vekt. I 1979 fikk laget sin første protokoll, og fikk også laget sine første vedtekter. Her framgår at det årlig skal gjennomføres årsmøte, og at det skal være et styre på fem medlemmer. Det første styret besto av: Formann, sekretær, kasserer og to styremedlemmer. Styremedlemmene ble valgt for to og to år, og rollene ble valgt på årsmøtet.

Til å begynne med ble årsmøtet gjennomført sammen med jaktmøtet rett før jakta. Man foretok valg, men det nye styret startet ikke sitt virke før etter nyttår. Fra og med 1988 ble årsmøtet flyttet til siste halvdel av januar eller første halvdel av februar, som det heter i vedtektene. Derved kunne regnskapsåret følge kalenderåret, og man valgte et nytt styre som startet sitt virke umiddelbart. I forbindelse med vedtektsendringene er styrets sammensetning blitt endret noe. I dag har vi følgende medlemmer i styret: Formann, nestformann, kasserer, sekretær og styremedlem. Styret konstituerer seg selv. I tillegg til styret velger laget en revisor og en valgkomite.

Vedtekter

Den 5. september 1979 vedtok laget sine første vedtekter. Vedtektene ble første gang endret i 1990. Dette var en stor gjennomgang, og vedtektene fikk da den formen de har i dag. Vedtektene ble så endret noe i 1994, 1997 og 2005. I 2009 ble det igjen en større gjennomgang.

Lagets vedtekter var tidligere vinklet mot administrative forhold, og i mindre grad rettet mot den praktiske jakten. Ved vedtektsendringen i 2009 ble den jaktmessige delen styrket, ved at det ble innført en "Jaktinstruks" som vedlegg til vedtektene. Det ble bare gjort mindre justeringer i selve teksten i vedtektene.

Logo

Høsten 1988 utarbeidet det daværende styret utkast til en logo. Endre Stakkerud hadde funnet et egnet bilde i et jaktblad. Med dette som utgangspunkt fikk de laget logoen slik vi kjenner den i dag.

Medlemsskap

Med vedtektene i 1979 ble også medlemsskapet formalisert. Det var bare medlemsmøter som kunne oppta nye medlemmer. Fom 2005 ble dette forhold forsterket ved at det bare er årsmøtet som kan ta opp nye medlemmer. Fom 2009 ble dette ytterligere forsterket ved at nye medlemmer først blir tatt opp som prøvemedlem i et år.

I 2002 kjøpte laget elgtrekker. For å dekke utgiftene måtte alle medlemmer innbetale kr 2500,- som en engangsavgift. Etter dette tidspunkt har alle nye jegere blitt avkrevd en innmeldingsavgift. Størrelsen på denne avgiften skal gjenspeile lagets verdier, og fastsettes ved opptak.

Æresmedlemmer og hederstegn

Laget har gjennom sine 80 år utnevnt to æresmedlemmer: Even Tømte og Ole Flaen

Trygve Sæther har mottatt medalje for lagets elg nr. 500, og Tom Erik Fladeby har mottatt medalje for lagets hjort nr 1.

Elg nr. 500, skutt av Trygve Sæther

I 1966 fikk laget en vandrepokal av Søren Kraft. Vandrepokal betyr at den deles ut årlig. Den som først får tre napp får pokalen til odel og eie. Pokalen skulle utdeles årlig til den som felte flest elg. Pokalen ble utdelt første gang i 1966, og ble vunnet av Gunnar Thorbjørnsrud til odel og eie i 1978. Etter få år oppdaget mange at det hadde uheldige sider å premiere den som felte flest elg. Når pokalen så ble vunnet til odel og eie i 1978, var laget enig i at den ikke skulle erstattes. Av inngraveringen ser man at den ikke er utdelt enkelte år. Dette skyldes trolig at flere jegere har felt like mange elg.

Pokalen har hatt følgende vinnere:

1966	Gunnar Thorbjørnsrud
1967	Helge Bøhler
1968	Even Tømte
1969	Kåre Sæther
1970	Helge Bøhler
1974	Gunnar Thorbjørnsrud
1978	Gunnar Thorbjørnsrud

Økonomi og kontingent

De første årene hadde laget neppe utgifter i det hele tatt. Ingen avgifter til stat eller kommune, og hver enkelt jeger sørget for seg.

Fra elgjakta i 1959. Fra v. Magnus Kolstad, Johannes Dahl, Kristian Sæther, Gunnar Thorbjørnsrud

En eller annen gang på 1960-tallet begynte grunneierne å få betalt pr felt elg. Det første regnskapet vi har funnet er fra 1973. Laget felte 5 dyr og omsetningen var på 4414 kr. Bare drøye 100 kr av dette var til administrasjon. Kontingenten ble da på kr 230 pr jegerpart, og for denne sum fikk hver jeger

ca 35 kg kjøtt. For årene 1974-2009 er det mange økonomiske detaljer, se www.sorum.historielag.no for full oversikt.

Sørum, Skedsmo og Fet elgvald

Utover høsten 1997 ble det gjort endringer i elgforvaltningen. Forvaltningsoppgavene skulle i større grad overføres fra Viltnevdene til grunneierorganisasjonene. En forutsetning her var at forvaltningen skulle samordnes over passende områder, eventuelt på tvers av jaktlags- og kommunegrenser. Utover vinteren 1998 utarbeidet Sørum grunneierlag, Skedsmo grunneierlag og Fet grunneierforening en driftsplan for et område som grovt sett er begrenset av kommunedelet til Ullensaker og Nes i nord, Glomma i øst, Øyeren i sør og Leira/kommunedelet mot Gjerdrum i vest. Iht Hjorteviltforskriftene skulle Viltnemda i Sørum være driftsplanområdets overordnede myndighet ettersom størstedelen av området lå i Sørum kommune. Driftsplanområdet fikk navnet Sørum, Skedsmo og Fet elgvald (til daglig: Storvaldet). Valdets areal er på 68313 dekar. Valdet ledes av et styre på 9 personer: to fra Sørum grunneierlag og en representant fra hvert jaktlag.

Første driftsplan som gjaldt perioden 1998 – 2000 ble godkjent av Sørum Viltnevd den 3. juni 1998. Driftsplanen la opp til en årlig avskyting på 20 – 25 dyr pr år, men Storvaldet måtte søke viltnemda om antall dyr hvert år. Det var Storvaldet selv som fordelte på type dyr. Videre var det Storvaldet som fordelte kvoten ut til jaktlagene, og som samlet inn fellingsrapportene og videresendte dem til Viltnemda. Det ble felt henholdsvis 24, 27 og 27 elg i denne perioden.

Neste driftsplan ble utarbeidet for perioden 2001 – 2003. Planen la opp til en avskyting på 25-30 dyr pr år. Valdet måtte søke om kvote hvert år. Det ble felt henholdsvis 30, 32 og 36 elg i denne perioden.

Neste driftsplan ble utarbeidet for perioden 2004 – 2008. Planen la opp til en årlig avskyting på 32-34 elg pr år. Iht driftsplanen skulle Valdet søke Viltnemda om kvote hvert år, men Viltnemda valgte å tildele Valdet en kvote på 170 dyr i femårsperioden (34 dyr pr år i gjennomsnitt). Pga meget stor elgbestand etter jakta 2005, valgte Valdet å søke om en ekstrakvote på 18 dyr til jakta 2006. Viltnemda godkjente 10 ekstra dyr, men opphevet samtidig

driftsplanen slik at Valdet måtte utarbeide ny plan fom 2007. Det ble felt 35 dyr både i 2004 og 2005 og 44 dyr i 2006. Driftsplanen for perioden 2007 – 2009 la opp til en avskyting på 129 dyr over treårsperioden (38 pr år pluss 15 ekstra pga for stor elgbestand). Det ble felt 50 dyr både i 2007 og 2008. Da ble driftsplanen opphevet, og ny plan utarbeidet for å komme i fase med Elgregionen.

Inneværende driftsplan ble utarbeidet for perioden 2009 – 2011. Planen legger opp til en avskyting på 130 dyr over treårsperioden. (40 pr år pluss 10 ekstra pga fortsatt for stor elgbestand). Det ble felt 51 dyr i 2009.

Fra og med 2006 har Storvaldet administrert hjortejakt. Hjortejakta er foreløpig bare åpen for jaktlagene i Sørum, og drives som fellesjakt på den tildelte kvoten.

2006: Valdets kvote var 2 dyr, begge dyr ble felt.

2007: Valdets kvote var 3 dyr, kun et dyr ble felt.

2008: Valdets kvote var 4 dyr, alle 4 dyr ble felt.

2009: Valdets kvote var 5 dyr, et dyr ble felt.

Jakterrenget

Fyhri Jaktlag har i stort disponert terrenget i Sørum mellom Glomma og Rømuia. Fra 1932 og fram til krigen disponerte laget terrenget i Nes helt ned til Henniveien, fordi Nilsen-kara på Henni var med i laget. Fra rett etter krigen og tom 1951 disponerte Sørilaget Valsmoen.

I 1968 ble det dannet et eget jaktlag med terrenget til Neslerud og Simarud i Sørum og Rønaas og Gran i Nes. Dette laget jaktet som eget lag tom 1971. Fom 1972 ble laget oppløst, og Fyhri Jaktlag overtok jaktretten for eiendommene.

Fra slutten av 1970-tallet kom også eiendommen Tømmerlenna med. Pga upraktiske grenser i Nes inngikk laget en avtale om makeskifte med Hvam Flakstadlaget i 1991. Vi ga fra oss jordene og skogen til Rønaas nord for Tømmerlennaveien, og fikk til gjengjeld skogen til Martin Eggum i Simarudåsen. Avtalen har ett års oppsigelsestid, og gjelder inntil den blir sagt opp av en av partene.

Etter dette har det ikke vært endringer i arealet som Fyhri Jaktlag disponerer. Størrelsen på jakterrenget er i dag 21670 dekar skog.

Poster

De første årene var det neppe noen faste poster. Jegerne plasserte seg der de selv fant det for godt. En av de første kjente postene var posten sør for Ormstadtjernet, der hvor Ole Flaen skjøt den første elgen. Denne posten fikk senere navnet "Dødsposten". Etter noen år ble det bygget en plattform oppe i ei gran. Dødsposten var nok en mye brukt post på 1930-tallet og de første åra etter krigen. En kunne se rester av plattformen opp i treet til langt utpå 1980-tallet.

Etter hvert ble det flere og flere faste poster. Hver jeger fant sine egne poster, hvoretter mange fikk sine kjente navn som Aasnesposten, Gunnarposten og Antonhullet. Disse tre postene er ikke lenger i bruk, mens andre fortsatt er i bruk som Arveposten, Helgeposten og Dahlposten.

Nye jegere som kom til måtte selv finne seg en egen post, selvfølgelig uten å ødelegge for gamlekara. Dermed måtte det bli en utkantpost, og sjansene for å se elg ble desto mindre. Dette systemet var urettferdig, og rundt 1970 ble det innført posttrekking.

Postrydding

Til å begynne med var det lite behov for rydding. Det gikk beitedyr over det meste av terrenget. Disse sørget for å holde vijkjærr og lauvtrær nede, så skogen var stort sett oversiktlig. Var det behov for postrydding ordnet "posteieren" dette selv. Utover fra midten av 1960-tallet forsvant beitedyra gradvis fra skogen, og lauvtrærne gjorde sitt inntog. Dette medførte større behov for postrydding.

Da posttrekkingen ble innført, ble postene første jakttag trukket på jaktmøtet, som ble avviklet ca en uke før jakta. Dermed kunne hver enkelt selv ordne den posten han skulle ha første jakttag, og disse postene ble da godt ryddet. Når man senere i jakta kom til andre deler av terrenget, var postene neppe ryddet. Da måtte man velge om man ville bruke noen minutter på å rydde, eller ta til takke med posten slik den var.

På slutten av 1980-tallet ble terrenget inndelt i roder. Medlemmene ble så fordelt på rodene, og hadde ansvaret for å holde orden på postene innenfor sine roder. Denne ordningen fungerer bra, og eksisterer fortsatt den dag i dag.

Jakttid

1962: 27. sept. - 10. okt.

1980: 27. sept. - 10. okt. + noe mer

1981: 27. sept. - 10. okt. + 19. - 23. okt.

1982: 27. sept. - 10. okt. + 18. - 23. okt.

Godtgjørelse til grunneier

1973: Kr 0,18/da + kr 50,- for elgfall.

1974: Godtgjørelse for elgfall er borte og det ble utbetalt kr 0,43/da

1975: Kr 0,50/da.

1976: Kr 0,55/da.

KILDER: Hytteboka i Fyhrhytta, Elgen i Norge, Historisk tilbakeblikk ved jaktlagets 60-årslag av Kåre Bøhler og Jan Ole Dahl, Historisk tilbakeblikk ved jaktlagets 70-årslag av Kåre Sæther, Jan Ole Dahl og Rolf Aas, Referat og opptak fra "mimremøte" 16 okt 1989, Kåre Bøhlers lydbåndopptak av samtaler med: Ole Flaen, Even Tømte m flere, Fyhri jaktlags regnskapsbøker fom 1973, Hans Imshaugs notater av felt elg i perioden 1974 – 1988, Fyhri jaktlags protokoller fom 1979, Jan Ole Dahls oversikt over jegere i Fyhri jaktlag gjennom tidene fra 1979. **FOTO: Trygve Sæther**

EN VELLYKKET INNVANDRER - HANS MARIUS JOHNSEN

Svein Sandnes har nylig intervjuet Sørums mangeårige ordfører, **Hans Marius Johnsen**, som har sittet hele 28 år i kommunestyret i Sørum. I 16 av disse årene har han vært ordfører.

Ved årets kommunevalg takket han nei til nok en gang å stå øverst på Arbeiderpartiets liste.

Det er et grundig og interessant intervju Svein Sandnes har laget. Det er langt, og bør leses sammenhengende, så av plasshensyn er det derfor publisert i sin helhet på www.sorum.historielag.no

BESØK I NYE NORDLI

BARNEHAGE I LØRENFALLET

Det er en lang historie som knytter seg til Herredshuset på Nordli. Blaker og Sørums Historielag motsatte seg riving av praktbygget; bevaring av historie og identitet ligger i lagets formål. Det nye bygget fyller sitt formål godt. Vi gleder oss på brukernes vegne, men beklager bygdas tap. Det er prisverdig at Blaker og Sørums Historielag ble invitert til befaring i gjestfri vennlighet.

Sørums-Speilet trykker her et forkortet referat fra besøket. Hele referatet kan leses på www.sorum.historielag.no.

TORS DAG 29. SEPTEMBER 2011 besøkte historielaget Nordli barnehage etter invitasjon fra styrer Lillian Nybråten. Den staselige herregårdsbygningen, som ble offisielt innflyttet 6. april 2011, ligger landlig og vakkert til på et høydedrag med utsikt over hele midtbygda.

Styrer ga en liten orientering om planleggingsprosessen før hun tok oss med på omvisning av tilliggende småbygninger og lekeområde. De ansatte har fått være med på planleggingen, ja helt ned til detaljnivå, fikk vi vite. Arkitekten og kommunens planleggere hadde vært lydhøre for de ansattes ønsker.

Ett av områdene dette gjaldt var utformingen av lekeapparatene. Styrer og ansatte hadde sine tanker om designen på lekeapparatene. Apparatene måtte selvsagt være sikre og funksjonelle, men ikke bare det, apparatene måtte også speile en viss harmoni med bygget og livet innenfor, hadde de gitt arkitekten som råd.

Valg av dyrefigurer, blant annet ku, gris og krokodille, er et snedig tidsspeil tilbake til den gamle bondegården, men også et tidsbilde for dagens barnehage, som oppmuntrer barna til å bruke sin fantasi og kreativitet. Det vekker også assosiasjoner til bondegård at rødmalte småbygninger til uteleker og barnevogner ligger vakkert og strategisk plassert rundt det hvite hovedbygget.

Tilliggende grøntområder er tilrettelagt som turområder for de små, med gapahuk, skiterreng og

akebakker. Lekeområdene er også skilt fysisk med gjerder og porter, slik at de fem avdelingene skal kunne ha sine egne områder, eller besøke hverandre om det er ønskelig.

Innvendig har bygget fått tre etasjer, taket er løftet noe, i tillegg til at kjelleren har fått full takhøyde, og nå rommer blant annet de tekniske rom for ventilasjon og jordvarme. Romfordeling og romstørrelse i forhold til plassering av vinduer, samt fargevalget gjør at barnehagen fremstår som lys og luftig. Barnehagen huser i dag 78 barn, som blir ivaretatt av 24 voksne. Dersom alle barn hadde vært over 3 år, ville barnehagen etter dagens forskrifter for areal pr barnehode vært dimensjonert for 130 barn. De to nederste etasjene rommer barnas avdelinger. Første etasje er for de yngste barna, hvorav den ene avdelingen også skal ivareta barn med spesielle behov. Personalrommene ligger i tredje etasje. Her befinner det seg felleskontor, kontor for styrer og pedagogisk leder, samt møterom og lunsjrom og garderober.

Bruk av farger og tapet på innerveggene var en interessant detalj. Det var funnet rester av gamle taper under nedrivningen. Disse var blitt tatt vare på, og lignende mønster var valgt som et dekorativt element på veggene i noen av rommene for personalet. Tapetene hadde i tillegg vært retningsgivende for fargevalget i barnehagen. Annet fra det gamle bygget var en krystall-lysekrone, som nå henger i trappeoppgangen til personaletasjen. I personalets lunsjrom er plassert en vakker etasjeovn/svartovn, og en bit av det gamle innetaket var innfelt i kjøkkentaket, mens en av gangene har et felt med tømmerstokker fra en innervegg. Som takk for den interessante omvisningen, fikk styrer Lillian Nybråten overrakt Blaker og Sørums historielags siste bok "Glomma gjennom Sørums", med håp om at den vil bli flittig brukt, og være til inspirasjon for små og store i tiden fremover.

Som representant for Blaker og Sørums Historielag og på vegne av gjestene, takker undertegnede for omvisningen, og ønsker styrer Lillian Nybråten, det pedagogiske personalet, og barn og foreldre i Nordli barnehage en god fremtid i et vel gjennomtenkt bygg.

Ellen Margrete Graarud

EIGHT AMCARS CLUB

Sørum-Speilet har mottatt et innlegg fra Jack Tvetter

som er leder for Eight Amcars Club (EAC). Han forteller om store anstrengelser for å få tak i et sjeldent bilvrak. Klubben bidrar til å bevare en viktig del av vår nære

historie, og redaksjonen synes at Tvetters fortelling gir et levende bilde fra virksomheten i klubben.

Innlegget følger nedenfor i en noe forkortet form. Men før vi presenterer fortellingen fra Jack Tvetter, vil vi sitere litt av det Jan Erik Horgen skriver om klubben i Sørum bygdebok bind 4, side 490:

Eight Amcars Club har siden 1997 hatt tilhold ved Knatten, nederst i Asakvegen. Klubben ble startet i 1977, og har det meste av tida hatt tilhold i Sørum. Klubbens hovedformål er å ta vare på amerikanske biler fra 1946 til 1966 av åtte merker: Packard, Nash, Hudson, Kaiser, DeSoto, Studebaker, Henry J og Willys Aero serie. Disse åtte merkene ga navn til klubben.

I 1997 kjøpte klubben det da nedlagte minkfôr-kjøkkenet ved Knatten. Lokalet bar sjølsagt tydelig preg av produksjonen som hadde foregått der, men etter stor innsats har klubben fått gode og hensiktsmessige lokaler. Hele huset er ominnredet. De har nå ei lita bilutstilling der med et eksemplar av hvert av de åtte bilmerkene, samt noen biler til, i alt 15-16 biler. Totalt har klubben nå rundt 300 biler, hvorav 150 er registrert med skilt. De er lagret i seks låver på Romerike, bl.a. låven på Fløgstad, der de har hatt tilhold siden 1990. Det finnes et utall ulike typer av forskjellige årganger, og EAC har i samlinga si en del biler som finnes få andre steder, og noen få eksemplarer er helt unike.

Klubben utfører et viktig kulturhistorisk arbeid ved å ta vare på biler fra den tida biler begynte å bli en del av dagliglivet til mange nordmenn, og der amerikanske biler nok var drømmen for mange.

Vi redder et stykke norsk kulturhistorie!

På jakt etter et skjult og bortglemt klenodium

”Jeg tror Pensjonatet ligger bortover den gaten, sier Anne Turid og peker til venstre.” Vi var på Preststranda, administrasjonssenteret i Drangedal kommune, på jakt etter nok en klubb-bil til EACs utrolige samling. Slike turer har det vært hundrevis av, men det er alltid med en viss spenning en leter frem nye objekter, og denne gangen var det litt spesielt.

Historien starter noen uker tidligere. Hele sommeren er klubbens bilsenter på Knatten åpent i helgene for besøkende, og en søndag i juli 2010 hadde vi besøk av Stig Garsjøen, en kar som bruker svært mye av sin fritid på å reise rundt i landet for å fotografere biler og rester av sådanne ute i naturen. Stig ble svært oppglødd, da vi fortalte om bilene fra Willys i Aero-serien, som er svært sjeldne på verdensbasis, og at den han nå så hos oss, antagelig var Europas eneste.

”En slik bil har jeg fotografert en gang, jeg husker den hadde en stor W på koffertlokket. Det bildet må jeg se om jeg kan finne igjen. Det vil ta litt tid, da jeg har ca 4500 bilder og ikke husker på hvilken tur og hvor hen jeg så bilen”.

Jakten etter Willys

Noen uker senere kom Stig tilbake og hadde med seg 6 bilder tatt av en Willys langt oppe i en skog, sammen med en 5-6 andre sterkt medtatte bilvrak. Bildene var tatt i november 1999, altså for drøyt 10 år siden. Kunne det være noe igjen av Willysen eller var området ryddet? Da dette var en annen utgave av Aero-serien enn de vi hadde tidligere, måtte dette bare undersøkes nærmere. Stig var helt klar på at bilen sto ca 15 minutters kjøring fra Joker- butikken på Bø i Tørdal, da i retning nordover. Det gikk endog en stor kraftledning over området der bilene sto, dette kunne sees på et par av bildene.

Dette var grunnlaget for turen til Preststranda, som var nærmeste overnattingssted til Bø. Det var tidlig i september, Hans Olstad, Anne-Turid, Anna og Jack Tvetter ankom pensjonatet som Anne-Turid helt riktig anviste litt lenger borte i gaten.

Etter en god natts søvn var vi klare for ekspedisjon Willys, og vi la i vei de ca 30 kilometerne til Bø og Joker- forretningen. Med utgangspunkt i

forretningen, kjørte vi nordover i 15-20 minutter, uten å finne noen kraftledning som kunne sees fra vegen, samtidig som den skulle kunne gå over en ansamling med biler.

Etter noen tid følte vi at vi ikke kom noe lenger, og vi stoppet ved en gård og ringte på. Bonden kom ut, en meget kunnskapsrik herremann, og av alle ting, han var leder av historielaget der i bygda. Han så på bildene vi framviste og mente å kunne si med stor sikkerhet "dette er ikke her i bygda", men sikker kunne en jo ikke være. Han anbefalte oss å reise tilbake til butikken, i det nærmeste huset bodde det "bilfolk", de kunne muligens vite noe? Omtrent likelydende svar fikk vi av disse to svært hyggelige karene, men de kunne ringe til han som hadde ansvaret for ryddingen av kraftlinjene i distriktet, og be han komme og se på bildene. Som sagt så gjort, og han kunne bekrefte at "dette er med stor, stor sikkerhet ikke bilder tatt i vårt distrikt". Vi måtte da bare takke for den store interessen og hjelpsomheten de hadde vist oss, og vende nesene mot Sørumsnes igjen.

Vanskelig biljakt

Vel hjemme ringte jeg til Stig Garsjøen og fortalte hva vi hadde fått ut av turen. Han stilte seg ganske uforstående til dette, og sa at han og en kamerat skulle reise nedover neste helg og finne stedet der bildene var tatt. De dro, og kom tilbake med samme resultat.

Situasjonen virket helt fastlåst, men tilfeldigheten ville det annerledes! Jeg viste bildene til en av klubbens medlemmer, Erik Magnar Pallessen fra Flateby: "Jeg har vokst opp i Drangedal og skal nedover om 14 dager, la meg få låne med bildene, så skal jeg prate med kjente". Etter noen uker kom meldingen fra Erik om at en kamerat kjente han som var oppsynsmann for linjerydnerne i Telemark, og hadde reist til ham og vist frem bildene. "Disse bilene står ved Eidsborg stavkirke nord for Dalen, og de står der ennå". Dette stedet ligger drøyt 14 mil lenger nord enn der vi hadde ledd.

Willysen lokalisert

Det skulle gå noen uker, det ble november og den første snøen lavet ned. Jeg fikk oversendt et bilde på mobilen, det så ut som det var tatt av årets første snø, det var helt hvitt, men så oppdaget jeg en rustfarget W i det hvite, Erik Magnar hadde funnet

Willysen! Det var et objekt, et dårlig sådant og måtte ha ligget oppe i skogen minst 35-40 år. Det gikk ingen veg dit opp, og det var heller ikke spor etter noen. Så hvordan hadde disse bilene kommet opp i høyden?

Redningsaksjonen i 2011

Snøen var kommet og ble liggende. Det var ikke mulig med noen redningsaksjon før sommeren 2011. Dette måtte vi bare få til, for bildene av dashbordet viste at dette var en 1954-modell, og på den ene skjermen sto "De Luxe" emblemet. Bildene fra motorrommet viste oss en Lightning sekser, dette var høyst sannsynlig en Willys Aero Lark De Luxe, en modell vi ikke kjenner til flere av. Den ble produsert i svært få eksemplarer. Den totale produksjonen av 1954-modellene var noe over 11.000 biler, inkludert to- og firedørs-modeller samt Bermuda hardtopper.

Sommeren 2011 gikk med til mange ulike aktiviteter i EAC-regi. Men Willysen ble ikke glemt. Så lørdag 24. september reiste Morten Flaen og jeg nedover for å finne bilen og vurdere dens tilstand, og se hva som måtte til for at vi eventuelt kunne få den hel med oss. Etter noen forespørsler fant vi eiendommen til Torjus Lofthus, der bilene sto. Første reaksjon var som følger, hvordan kunne Stig ha sett disse bilene fra hovedveien? De lå oppe i skogen, i et søkk i landskapet. Vi så dem jo ikke engang fra gården. Vi så hvor kraftlinjen gikk over området, og fant dem på denne måten.

Der lå bilen!

Willysen var i meget dårlig forfatning, så her måtte det gjøres en del forarbeide og forberedelser før vi kunne tenke på å dra ned for å hente den og dra den ut av skogen. Fire hjul med luft måtte framskaffes, og hjulavtager for å løsne bremse-tromler, spade for å komme under bilen, og for å kunne få dørene inn i karosseriet. Vi trengte motorsag, slik at vi kunne rydde oss vei gjennom skogen og ned den bratte lia der vi måtte sende bilen nedover og ut på et jorde. Avstanden ned der bilfrakteren kunne stå var ca 40 meter, og det var bratt. Hjemme på Knatten måtte det lages avstivere som skulle brukes innvendig i coupeen, da disse bilene har selv bærende karosserier, og siden store deler av gulvet var borte, trengtes hjelp for å holde den sammen. Kasteblokker ble lånt av brannvesenet. Med disse og hjelp av diverse trær i skogen, skulle vi fire Willysen ned lia og på trygt land i en forsvarlig hastighet.

Reisen til EAC

Alt ble klargjort, og lørdag 10. september rett før kl. 6 reiste vi mot Eidsborg stavkirke i Telemark. Morten og Steinar i en Opel Combo, og jeg med klubbens bilfrakter en Ford A fra 1976. Vi var framme ca kl. 9.30, og arbeidet med å rydde skog, lage vei samt få opp hjul etc. til bilen oppe i skogen tok til. Dette var et tidkrevende og møysommelig arbeide, men alt gikk etter planen. Det tok mesteparten av dagen, men kl. 18.00 stod Willysen på bilfrakteren ferdig stroppt for turen hjem til Sørums. Da kom en nabo opp på tunet. "Jasså nå drar Willysen av gårde, det blir rart, for der har den ligget siden 1965. Den ble kjøpt som delebil til en rød 53-modell som da var her i tunet som bruksbil". (Den røde hentet vi på Rjukan i 1984). Han kunne fortelle en mengde spennende historier om eiere og biler, og da vi spurte om hvor veien hadde gått opp i skogen, kunne han fortelle at det aldri hadde vært noen vei, et monster av en gravemaskin hadde løftet dem opp i skogen. Alt har jo sin forklaring.

Turen hjem gikk greit. Det var bratt og tungt for frakteren, men kl. 22.45 var vi igjen på Knatten, og EAC-samlingen var en unik bil rikere!

Dette er jo bare en av nærmere tusen utflukter, noen har vært enklere, men mange har vært langt mer krevende. Det vi sitter igjen med, i tillegg til den unike bilsamlingen, er gleden over å ha truffet så mange spennende mennesker, noen nærmest personligheter. Vi i EAC håper å kunne dele historiene og bilsamlingen med, i første rekke, flest mulig av Sørums befolkning.

På vegne av alle i EAC - Jack A. Tveter

*Alle bildene er fra Sørums Bygdebok, bind 4
v/Anders Henriksen*

AKTIVITETSKALENDER

Følg med på www.sorum.historielag.no.

Der blir aktuelle aktiviteter holdt løpende oppdatert.

- ✚ **Søndag 15. januar 2012 kl. 13-19:**
Asbjørnsen-jubileum i Gjerdrum Kulturhus. Truls Gjeffen gir biografiske betraktninger. I ovnskroken leses eventyr for barn og voksne. Tegnekonkurranse, teater og film. Restauranten serverer god, gammeldags 1800-tallsmat. Magnar Osland presenterer storgårdsmusikk. Fri adgang. Detaljert program kommer på hjemmesiden. **HJERTELIG VELKOMMEN!**
- ✚ **11. februar 2012: Møllefest**
på Skytterhuset i Blaker for Slora Mølles Venner
- ✚ **28. februar 2012: Medlemsmøte**
på Fjuk skole, "Om Slora Mølle m.fl."
- ✚ **7. mars 2012: Årsmøte**
på Meierigaarden i Lørenfallet
- ✚ **12. april 2012: Årsmøte Slora Mølles Venner.** På Fjuk skole.
- ✚ **8. mai 2012: Den kulturelle skolesekken**
på Slora Mølle for Fjuk Skole
- ✚ **3. juni 2012: Åpen Dag på Slora Mølle**

ANNET:

- ✚ **Slektsgransking**
Hvis du er interessert i å vite mer om hvordan du kommer i gang med å finne dine slektsrøtter, kan du kontakte Gro Langeland, epost gro.lang@online.no, mobil 905 36 588, eller Lillian Mobæk, epost lilmobe@online.no, mobil 952 23 106. Mange tips finner du også på www.disnorge.no.

- ✚ **Send oss din epost-adresse**
Blaker og Sørums Historielag oppfordrer alle medlemmer til å sende inn sin epost-adresse til iwind@online.no.

- ✚ **Fyhri jaktlags jegeroversikt**
Hele den samlede historien samt oversikt over alle jegere og felte dyr fra 1929 til 2009 finner du på www.sorum.historielag.no

OM SØRUM-SPEILET

Redaksjon:

Asbjørn Langeland

Telefon 63 82 00 85, epost asb-lang@online.no

Dag Winding-Sørensen

Telefon 63 82 73 56, epost ivwind@online.no

Lillian Mobæk

Telefon 63 82 75 79, epost lilmobe@online.no

Sørum-Speilet utgis i 5 nummer pr. år. Her er publiseringsplanen for 2012:

Nr.	Stoff-frist	Utgis ca.
1	20. januar	15. februar
2	2. mars	28. mars
3	18. mai	13. juni
4	31. august	26. september
5	9. november	7. desember

Stoff til bladet:

Bes sendt pr. epost til redaksjonen, evt. pr. post til Blaker og Sørum Historielag, postboks 72, 1921 Sørumsand.

Utforming: Lillian Mobæk

Trykk: Trykksakleverandøren AS

Opplag: 500

KALENDER-KJELL STÅR PÅ

Historielagets årvisse kalender er nå klar for salg. Kalenderen for 2012 viser som foregående år gamle bilder fra hele bygda.

Kjell Huseby har siden 1985 vært med på å lage og selge kalenderen. De første kalenderne ble laget for å skaffe penger til Historielagets mange aktiviteter, og bidraget fra kalendersalget er stadig et meget viktig bidrag til lagets drift. Opplaget i 1985 var 325, dette er nå øket til 1000.

Det var i mange år et kalender-utvalg bestående av Kjell Huseby, Odd Skullerud, Kristian og Aslaug

Lieungh. Nå er det bare Kjell igjen, men han får litt hjelp av kona Solveig med bildeutvelgelse, og Anders Henriksen er behjelpelig med å fikse bildene til trykkelig kvalitet. Det legges vekt på å presentere alle deler av bygda, likelig fordelt på Blaker, Frogner, Sørum og Sørumsand, og med motiver som passer til måneden. Og man prøver å finne nye bilder hvert år. Bakerst i kalenderen er det et kart over bygda, som viser hvor motivene for hver måned er hentet fra.

Bildene hentes stort sett fra det store bildearkivet på ca 2000 gamle bilder, som nå administreres av Sørum bibliotek. Kjell ble med i Historielaget tidlig, og var med på lagets omfattende arbeid med å samle inn og registrere gamle bilder fra hele bygda. Det var et viktig arbeid, og bildearkivet har vært mye brukt.

Årlig netto inntekt av kalendersalget er for Historielaget ca 40.000 kr. Blaker Sparebank har i alle år vært en velvillig støttespiller, og kalenderen kan kjøpes i bankens lokaler. Den selges også på dørene av Historielagets medlemmer, og på bokstands rundt omkring i bygda. Prisen er som foregående år kr. 50.

Kjell Huseby er egentlig Oslo-gutt, men tok i 1971 over gården Huseby Lille i Blaker etter faren. Han har tre barn, fem barnebarn og ett oldebarn, og nå har neste generasjon tatt over driften av gården. Han har vært pensjonist siden 1993, og er "kårkail", som han sier. Helse har vært litt kranglete, men han holder stadig på med det han liker å sysle med; småsnekring, slektsforskning, hagearbeid med drivhus, og litt av hvert ellers.

Og så snart neste sommer er over, starter arbeidet med å velge ut passende bilder til 2013-kalenderen.

Januar-bildet viser vinter med snømaking på Slora Mølle. Det var så mye snø i 1957 at bare taket var synlig.

Lillian Mobæk

JULETILBUD: HISTORIELAGET SELGER GODE BØKER TIL STERKT REDUSERTE PRISER

Gjelder desember 2011 så langt opplaget rekker.

Vær rask hvis du vil ha bøker til jul!

GLOMMA GJENNOM SØRUM – LIVET LANGS ELVA

Utarbeidet av et utvalg i Blaker og Sørumselva historielag. Redaktør: Berit Leikhammer. Innbundet, 252 sider i stort format.

Blaker og Sørumselva historielag, 2009.
Ordinær pris kr. 450,- **Nå kr. 300,-**

SØRUM UNDER OKKUPASJONEN 1940-45

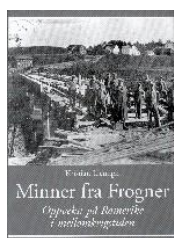

Utarbeidet av Okkupasjonshistorisk utvalg i Blaker og Sørumselva historielag. Redaktør: Svein Sandnes.

Bilredaktør: Anders Henriksen
Innbundet, 237 side. Blaker og Sørumselva historielag, 2000.
Ordinær pris kr. 300,- **Nå kr. 150,-**

MINNER FRA FROGNER –

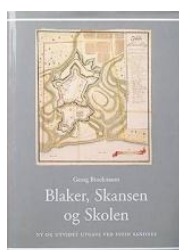
OPPVEKST PÅ ROMERIKE I MELLOMKRIGSTIDA

Av Kristian Lieungh. Forord og tilrettelegging ved Svein Sandnes. Bilredaktør: Anders Henriksen. Innbundet, 280 sider.

Blaker og Sørumselva historielag, 2002.
Ordinær pris kr. 300,- **Nå kr. 150,-**

BLAKER, SKANSEN OG SKOLEN

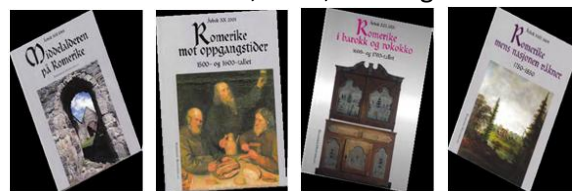

Av Georg Brochmann. Ny og utvidet utgave ved Svein Sandnes.

Bilredaktør: Anders Henriksen
Innbundet, 207 sider.
Blaker og Sørumselva historielag, 2004
Ordinær pris: kr. 375,- **Nå kr. 150,-**

ÅRBØKER FRA ROMERIKE HISTORIELAG

De fire siste fra 1998, 2001, 2005 og 2009

Middelalderen på Romerike, Romerike mot oppgangstider, Romerike i barokk og rokokko, Romerike mens nasjonen våkner

Ordinær pris kr 300,- pr. stk. **Nå kr. 150,- pr. stk.**

SØRUMS BYGDEBØKER - TIL ORDINÆRE PRISER:

BIND 1: LØRENFALLET, VØLNEBERG OG FOSSERUD KRETSER

BIND 2: MIDTBYGDA

BIND 3: SANDEN – SØRUMSAND

BIND 4: VESTERSKAUN, SØRØSTRE DEL AV FROGNER

Bygdebøkene omhandler bosettings- og næringshistorie for de forskjellige deler av bygda. Redaktør er Jan Erik Horgen, og bilredaktør er Anders Henriksen. Etter planen skal det utgis 6 bind, det første kom i 2003, og til nå er det utgitt 4 bind. Bind 5, som omfatter det meste av Frogner, er under arbeid. Pris ved kjøp av enkeltbind er kr. 850,- + porto kr. 150,- for forsendelse. Ved tegning av abonnement på hele serien (6 bind) er prisen pr. bind kr. 700,-. Er du interessert i å kjøpe enkeltbind eller bli abonnent nå, så ta kontakt med Helge Hoel, mobil: 901 18 624, epost: helge.hoel@edb.com

HVORDAN KJØPE BØKER?

Bøkene kan kjøpes på stands rundt om i bygda, på bokmessen i Bingsfosshallen 17.-18. desember, eller på internett via 'Kontakt oss'-skjemaet på www.sorum.historielag.no. Kan også bestilles pr. post til Blaker og Sørumselva Historielag, postboks 72, 1921 Sørumsand. Betal samtidig riktig beløp til konto **1321.08.05189**. Vær nøyaktig med å påføre korrekt navn, adresse og hva som bestilles.

Boka leveres portofritt på døra/i postkassa i Sørumselva eller i umiddelbar nærhet (5 km). For øvrig sendes boka i posten, og da må porto legges til ved betaling. Porto for bygdeboka er kr. 150, for øvrige kr. 100. Når innbetaling er mottatt, sendes boka i posten. Går det 14 dager fra mottatt bestilling til betaling mottas, sendes boka i oppkrav.

STØTT VÅRE SPONSORER – DE STØTTER OSS

T&B Hansen
Installasjon AS
elektriker'n for deg

Telefon 63 86 80 60 - www.tbinstallasjon.no

Blaker Regnskapskontor A/S
- din lokale regnskapsfører

Telefon 63 86 60 50
Epost kontor@blakerregnskap.no

BYGDESERVICE
BLAKER BYGDESERVICE BA

www.blaker-bygdeservice.no

Sorum Begravelsesbyrå
Nilsen as Etabl. 1947

www.nilsen-info.no/soerum

Advokatene
HAGEN og TØNSBERG DA

www.advokat-hagen.no

Blaker Sparebank

www.blakersparebank.no

Akershus Energi

www.aeas.no

interoptik

Nordfonn – Fokus Butikksenter, Sørumsand
Telefon 63 86 60 70, epost nordfonn@interoptik.no

Trykksakleverandøren AS
Marcus Thranes vei 64
1472 Fjellhamar
Telefon 67 98 02 60, fax 67 98 02 70
epost post@tlas.no www.tlas.no

